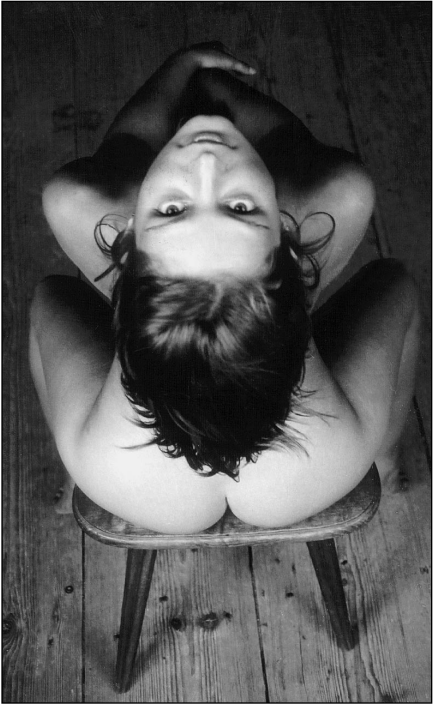

jiří wolker

*v neděli se holky
budou divit*

Jiří Wolker

V NEDĚLI SE HOLKY
BUDOU DIVIT

výbor z milostné poezie

2011

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takového sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Edition © Michal Huvar, 2011

Photo cover © archiv Marie Holobrádkové, 2011

Photography © Jiří L. Horák, 2011

© Carpe diem, 2011

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

ISBN 978-80-87195-56-7

*Milenci jsou lidé bohatí,
pokladů mají, že jich nelze
vypočítati: ruce, oči, prsa a ústa.*

v neděli odpoledne

Po skutcích jsme tě poznali,
květnová neděle.
Po nebi pluje vesele
písnička z harmoniky jako motýl tichý,
slunce vykoupilo všechny týdenní hříchy,
z modrého kříže do naší ulice sestoupilo
a v náruč cihlových domů hlavu svou položilo.

Protější dům
se proměnil v stůl
a kolem tohoto stolu
sešlo se 12 oken jako 12 apoštolů.
Říkají, že se mají rádi,
že jsou dobří kamarádi:
dědeček s dýmkou a čepicí,
kočka,
azalka v květináči
a ostatní
píjí, co hrdlo ráčí,
odpočínuté slunce ze skleněných džbánů.

Pro ušlé poutníky
je nedělní odpoledne zájezdní hostinec,
ale dychtivý mládenec
neodpočívá,
ten se jen dívá a dívá
do okna třináctého,
oblak bílý mu na pozdrav kývá z něho,
bílý oblak jako kostelík s modrými věžemi,
kostelík s modrými věžemi jako panenka
s modrýma očima.

Všichni lidé nějak neděli světlí.
Já učiním dobré předsevzetí:

Zamiluji se a budu slavný.

k svátku mé milé

Den jako jesle tichý je
na svátek Panny Marie.
A já nejsem Josef ani Bůh Otec;
a přec vás, milá, mám rád.
Jdu vám až večer gratulovat,
protože večer je světnička s andělem
a chlév s narozeným dítětem.
Dělníci už se z práce vrátili,
na nebe první hvězda vyletí.
Nesu vám: básničku, kvítko a objetí,
lásku ve třech osobách.

*Mnoho záleží na kráse,
však jen je-li podmíněna duchem.*

šťastnému děvčeti

Tvé oči, děvčátko, jsou náves nedělní,
nedělní náves a pouť veselá
a z těla bílého tvé srdce ke mně zní,
jak zvony sluneční zní z věží kostela.

Slyším to zvonění a slyším poutní rej,
když k prsům přikládáš jak loutky ruce mé.
Tak šťastný je tvůj hlas, že je mi úzko z něj,
když myslím na lásku, v které se sejdeme.

Neb láska, děvčátko, víc nežli loutka jest,
jak jiskru vybíjí dvě srdce nový svět,
a jsi-li pólem ty mírných a teplých hvězd,
já musím pólem být, kde krev se mrazí v led.

A proto, milá má, tvrdými rameny
já musím sevřítí tvé oči nedělní
a do nich ponořit růženec kamenný,
růženec bolestný ze šesti všedních dní

a bídou palčivou, již ještě neznalas,
zraniti srdce tvé jak oře ostruhou.
Do boje, lásko, leť, tak prudce trysklá z nás!
O štěstí světa milenci se rvou.

báseň milostná

Řeklas mi, že jenom v očích tvých je celý svět,
že pro mě není nic, co leží mimo ně.
V tvých očích kvetou bílé jabloně,
oblaka plují,
ptáci zpívají a poletují.

Já ti věřím
a nevěřím.

S velikou bolestí oči tvé na kusy rozlamuji,
aby mě poznovu obrostly řetězem duhovým.

Pověz mi, má milá,
– když celý svět oko tvé objímá, –
proč jsi dopustila,
že dělník dnes ráno s lešení spadl
a před mýma očima
se zabil?

stud

To bylo na břehu jižního moře, kde zelené vlny
třepí se v stříbrný plyš jak lože svatební
a na nich osmahlý den a životaplň
v náruči beře noc a horce tiskne se k ní.

Tam ve zlatém písku ležely dívky a ženy
jak démanty v prstenu, jiskřící svými těly,
z vln měly stavěna ňadra a ruce z bílé pěny
a hořely očima, jež na ně se ohlížely.
Jak krásné bylo jim za krásná prsa se stydět,
když vítr rozcuchal vlasy a odhrnul šat,
jak krásné bylo ty poklady vzpurné ukrývat,
uzrávat růměncem a vidět:
proto tak krásný je stud,
že lze jej nejkrásněji jednou darovat.

A v této zemi,
kde tělo mění se v housle a večer pod oranžemi
hvězdnaté prsty hrají na smyslů strunách pěti
o zdraví, o štěstí, o lásce, —
— v té zemi jsem musel tě dvakráte smutněji uvidět,
nemocná.

Na břehu stálas, kašlem se prochvívajíc,
na smrt pobledlá studem, když vítr ti nadzvedl šat.
Jak bylo hrozné, že neměl co přikrývat,
že nebylo boků a prsů, že nebylo nic,
jen stud,
strašný a jiný stud, růměncem nehořící,
ale zsinale bledý, jako bys měla v líci
dva morové hroby vápnem hašené.

Tenkrátě zdálo se ti, že je snad hřích
zem sytých a zdravých skvrnit svou přítomností.
Hlavu jsi složila do žeber vysedlých
a na tomto voru, sbitém z vlastních svých kostí,
chtěla jsi jinam, daleko odjížděti,
do země vzdálené, kde žena se nemusí stydět,
že nemá štěstí,
že nemá lásky,
že nemá dětí.

odjezd

Krajinu okolo nádraží
každý vlak do dálky odváží,
a proto ta krajina v očích svých chová
bludný žal cizince bez domova.

Z vysoké stanice v skalách nad přístavem
odjedu také, a proto smuten jsem.

Možná, že na dně kufríčku
moře mám schováno v lastuře,
možná, že v růžích dvou červených
lásku mám schovánu nahoře,
kdybych však v tento čas je uchopiti chtěl,
tož bych je nespatriil, tož bych je nenašel.

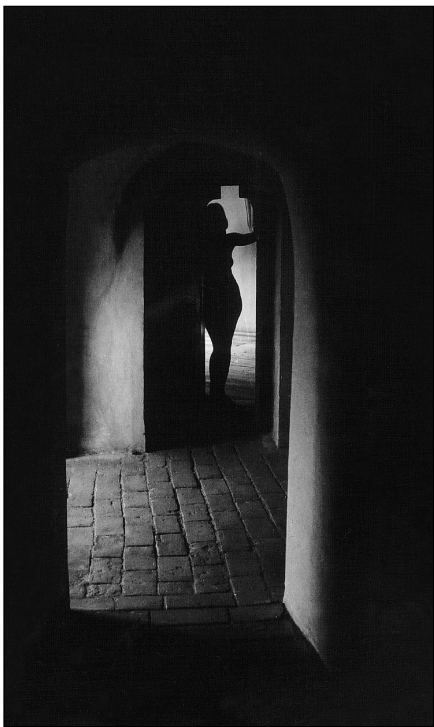
Bakarské nádraží,
vlak ještě nepřijel, — noc mě už odváží
v černých svých vagonech,
jimž hvězdy v pochod tlukou.
Nelíbej, milenko, toho, kdo tu už není!
Ve chvíli loučení jsme dávno rozloučení
a ten, kdo sbohem dává, — nedosahuje rukou.

*Štěstí je okamžitá přestávka
mezi výboji bolesti,
trvající sotva vteřinu...*

šaty

Má milá má až na dně truhlice
(kam ničí zrak se nikdy nedostane)
schovány jedny přezáračné šaty,
tak rozcuchané a tak umačkané!
V nedělních udržovaných odpoledních,
kdy svátek zamyká i dveře otevřené,
má milá opatrně truhlu otvírá,
má milá opatrně do ní nazírá
a přece její rudé srdce v tváře se jí vžene
a přece překotně a udýchaně
až na dně skrývá hořící své skráně.

Mé šaty bílé na dně truhlice,
tak rozcuchané, tak pomačkané, —
můj bože, co z vás ke mně slunka plane,
můj bože, co z vás zpívá měsíce!
Vás, šaty bílé,
po své milé miluji nejvíce,
neboť vás někdo ruměncem hladí,
že jednou jste tolik porozuměly mládí
a lásce a létu a srpnovým lukám
a mým prudkých a přece bojácným rukám.

ediční dovětek

Výbor *V neděli se holky budou divit* přišel ke svému názvu díky jednomu verši z básně *Poraněné jaro*. Básně do něj vybrané jsou vyskládány tak, aby spolu tvořily jakýsi příběh. Ten je v některých místech okomentován i básníkovými citáty. Cílem tedy nebylo postihnout všechna vývojová stadia autorovy tvůrčí cesty ani ukázat to nejkrásnější, co napsal, ale najít nové uplatnění pro jeho verše s milostnou tematikou. Vzhledem k typu a účelu edice jsme vynechali dedikace. Básně jsme vybírali z obou autorových sbírek, tedy z *Hosta do domu* (1921) a *Těžké hodiny* (1922), ale i ze skladby *Svatý Kopeček* (1921), z juvenilií, ze souboru tradičně označovaného jako *Básně z období Hosta do domu* a z pozůstalosti. Vodítkem nám k tomu byly knižní výběry *Básně* (1974, II. vydání, ed. A. M. Píša), *Zasvěcování srdce* (1984, I. vydání, ed. Vladimír Macura) a *Dílo Jiřího Wolkra, díl druhý, verše z pozůstalosti* (1948, 7. vydání, ed. Miloslav Novotný). Citace pocházejí z knižní edice souborného vydání korespondence, který vyšel pod názvem *Dopisy* (1984, I. vydání, ed. Zina Trochová), a knihy *Mladistvé práce prózou* (1954, Spisy Jiřího Wolkra IV, I. vydání, ed. Julie Štěpánková).

(M. H.)

obsah

V neděli odpoledne (<i>Z období Hosta do domu</i>)	6
Zamilovaný (<i>Host do domu</i>)	8
K svátku mé milé (<i>Host do domu</i>)	10
Šťastnému děvčeti (<i>Z pozůstalosti</i>)	12
Báseň milostná (<i>Těžká hodina</i>)	14
Stud (<i>Z pozůstalosti</i>)	16
Odjezd (<i>Těžká hodina</i>)	18
Šaty (<i>Z juvenilí</i>)	20
Dvojpěv noci (<i>Z pozůstalosti</i>)	22
Chtěl bych... (<i>Z juvenilí</i>)	26
Hoře (<i>Z pozůstalosti</i>)	28
Vykřikl někdo do noci... (<i>Z juvenilí</i>)	29
Dívka (<i>Z období Hosta do domu</i>)	30
Háj (<i>Host do domu</i>)	31
Nevěrná (<i>Těžká hodina</i>)	32
Dům v noci (<i>Těžká hodina</i>)	36
Poraněné jaro (<i>Z juvenilí</i>)	40
Večer (<i>Z juvenilí</i>)	42
Noc (<i>Z období Hosta do domu</i>)	44
U nás (<i>Z období Hosta do domu</i>)	46
Loučení (<i>Z období Hosta do domu</i>)	48
Večer o žních (<i>Z období Hosta do domu</i>)	49

Poutník usíná (<i>Z období Hosta do domu</i>)	50
Svatý Kopeček (<i>Svatý Kopeček</i>)	52
Nemocná milá (<i>Host do domu</i>)	54
Oči (<i>Těžká hodina</i>)	56
Večeře (<i>Z období Hosta do domu</i>)	58
Vzdálená milá (<i>Host do domu</i>)	59
Štafeta (<i>Z juvenilí</i>)	60
Kdes v knize maně zhléd jsem zvadlou růži... (<i>Z juvenilí</i>)	62
Rozchod (<i>Z juvenilí</i>)	63
Dlouhé aleje (<i>Z juvenilí</i>)	65
Ztracená procházka (<i>Z juvenilí</i>)	66
Umírající (<i>Z pozůstalosti</i>)	67
Neděle (<i>Z období Hosta do domu</i>)	70
EDIČNÍ DOVĚTEK	73

Jiří Wolker

V NEDĚLI SE HOLKY
BUDOU DIVIT

výbor z milostné poezie

Pořídil, k vydání připravil
a edičním dovětkem doplnil Michal Huvar
Fotografie uvnitř knihy Jiří L. Horák
Fotografie na obalu archiv Marie Holobrádkové
Sazba a grafická úprava Richard Procházka

Vydalo nakladatelství Carpe diem
jako svou 155. publikaci
v Brumovicích roku 2011

Vydání souboru druhé

www.carpe.cz

Knihy, CD, DVD a e-knihy si můžete objednat na adrese:
Carpe diem, 691 11 Brumovice 175
tel.: 737 444 221
e-mail: carpe@carpe.cz

ISBN 978-80-87195-56-7